

sociologija obitelji
izabrana pitanja iz ekonomije
obiteljska ekonomija
kultura i ćudoređe poljske obitelji.

U svim navedenim odjelima postoje i znanstveni seminari, kao i seminari za magistarske i doktorske stupnjeve.

Studij na Institutu može biti redoviti ili izvanredni. Redoviti studij traži prisutnost studenata na predavanjima i seminarima bar dva do tri dana tjedno. Izvanredni studenti dužni su slušati predavanja dva dana mjesečno. Redoviti studij je predviđen za sve kategorije studenata i traje tri godine za svećenike, a pet godina za laike i redovnice.

Izvanredni studij je dopušten samo svećenicima. Proteže se na četiri godine.

Za primanje studenata na Institut vrijede opći propisi kao i za sva ostala sveučilišta u Poljskoj. Isto tako se po pravilima koja općenito vrijede podjeljuju gradusi za magisterij i doktorat.

Eventualni kandidati iz inozemstva mogu se za potanje informacije obratiti na direktora Instituta msgra dra Kazimierza Majdanskog (Majdanski). Njegove adrese su:

05—150 Lomianki k. Warszawy, ul. Warszawska 6 b.

87—800 Włocławek, ul. Seminaryjska 5. Tel. 22789.

SA 70 GODINA »NEPOPRAVLJIV OPTIMIST«

P. Pedro Arrupe odgovara na neka pitanja novinara prigodom svoga sedamdesetog rođendana

— *Vi danas slavite sedamdeseti rođendan. Što za vas više znači prošlost ili budućnost?*

Očito, budućnost. Prošlost je prošla. Ona ima samo toliko značenje koliko može utjecati na budućnost. Budućnost još treba da dođe, i u tome »treba da dođe« stoji i vječnost, čije se značenje ne može ni odmjeriti. Prošlost je tu ukoliko je izvor odgovornosti sa svim negativnim i pozitivnim teretom, već prema prilikama. Ali, vjerujte mi, ona je lagana za me, jer ako i donosi sa sobom mnogo toga što imam okajati, znam da je naš Gospodin milosrdan i da to olakšava stvari. Budućnost je teška jer se tu osjeća sav teret odgovornosti. I kad znaš da si tako slab, taj je teret dosta težak, no ne previše, jer milost je Božja sa mnom (1 Kor 25, 10), a milost može sve.

— *Smatraju vas nepopravljivim optimistom, ali ipak ne zanemarujete nijednu od poteškoća bilo u Crkvi, bilo u Družbi. Kako uspijevate uvijek ostati optimist?*

To je vrlo jednostavno. Radi se o teologiji povijesti, ili, ako hoćete, još jednostavnije, radi se o vjeri i sigurnosti da nam nijedna vlas s glave ne pada bez Božje volje... Mi smo u dobrim rukama. »Znam da Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji Boga ljube« (Rim 8, 28). Istina je da danas ima neugodnih, loših stvari, nevjernosti (kao što ih je uvijek više—manje bilo), ali znajući čitati to što nam ti znakovi vremena, odnosno to što nam Bog preko njih govori (ukoliko su Božji znakovi), možemo u njima otkriti poruku koja nije samo negativna nego je i pozitivan znak i u konačnici konstruktivan. Ima u povijesti pokreta (a takvi su i postkoncilski) u kojima prodor Duha ima takvu snagu u svijetu da izgleda poput potresa ili tajfuna: slabo građene kuće padaju, ruše se, ali to nam otvara mogućnost da ponovo izgradimo, i to još ljepši grad. Godine koje su uslijedile nakon Drugog vatikanskog sabora izgledale su u Crkvi kao tajfun koji je uništio ono što je bilo slabo, manjkavo. Tajfun Duhova tako je bio jak da je srušio zid između Židova i pogana te je omogućio stvaranje jedne, svete, univerzalne Crkve i to djelovanje nastavlja se kroz povijest. Sabor je bio jedan od tih časova kad je Crkva otvorila prozore, prema riječima Ivana XXIII. Veliki je propuh ojačao Crkvu i budućnost možemo gledati otvorena duha i s velikom radošću. Gospodin nas ne napušta; naprotiv, i više nego prije Koncila, On se danas uistinu pokazuje velikodušnim i osvjetljava sve. Imate pravo kad me nazivate »nepopravljivim« optimistom. Kad čovjek posjeduje pouzdanje u Boga, uvijek ima »alibi« da stalno bude optimist, makar se činilo da sve ide po zlu i da se sve ruši.

— *Ali opadanje zvanja u Družbi stvara bez sumnje ozbiljne probleme: možete li još uvijek zadržati sve poslove?*

Pred stvarnošću opadanja zvanja i porastom napuštanja Družbe dužni smo prije svega preispitati svoje stavove, a ne toliko poslove, tj. ne mijenjati strukture, nego stavove. Na primjer u procjeni našega posla: kojemu dati prvenstvo; u odnosima s biskupima, s ostalim redovnicima itd., u našoj suradnji s laicima, u podjeli naših sila itd. U promjenu stava ući će (i već ulazi) niz posljedica koje će se odraziti i na strukturi, bilo u upravljanju Družbom, bilo u samim ustanovama, bilo u odgoju naših mladih članova, bilo u potrebi za permanentnom formacijom. Treba da budemo elastičniji, da razvijamo međuprovincijske i međunacionalne odnose, kako bismo osigurali veću suradnju s drugima, što će nam omogućiti da zadržimo poslove i s manjim brojem isusovaca, pa i da poduzmemo nove poslove koji će nam omogućiti da iskoristimo svoje sile na najbolji način.

— *Na Sinodi ste dali svoj prilog »Marksizam i kateheza«. Radničke su mase daleko od Crkve. Mislite li da ih Crkva može pridobiti?*

Prije ili kasnije (to sam Bog zna) Crkva će pridobiti mase. No ta mi se riječ »pridobiti« uopće ne sviđa: ne radi se o tome da se nekoga prisili, nego da se Istina, a to je Krist, predstavi toj velikoj masi ljudi i žena koji ga žele naći, a ne uspijevaju; a kad se to iznosi na dobar, prilagođen način, oni ga neposredno i odmah osjete i prihvate. Razlog tog mog uvjerenja posve je jednostavan: Isus Krist je istina, i to apsolutna. Nema nijednog čovjeka koji bi se konačno mogao oprijeti toj istini i tome dobru. Reći ćete mi da previše pojednostavnjujem stvari, no i ja to osjećam; ali vjerujem da naš Gospodin nije kompliciran. Mi komplici-

ramo stvari jer mi stvaramo sebi ideje o Bogu na naš način, što bi se više znanstvenim terminima reklo »stvarati antropomorfnu sliku o Bogu«. Takav Bog ne postoji niti je postojao i na njega misle oni koji govore o Božjoj smrti. Ne komplicirajmo stvarnost kad vidimo mase kako su razočarane ideologijama koje imaju samo zemaljske temelje, ili kad tehnika čini čovjeka robom stroja, ili kad hedonizam svodi čovjeka na stupanj životinje; čovjek mase razočaran svim time spontano se, jer je u dnu duše dobar, diže k višim, duhovnim, transcendentnim stvarnostima... K Onome koga prepoznaje kao dobra Oca, koji ljubi ljude i koji ih je jedini kadar voljeti.

— *Kad ste bili izabrani za Generala, govorilo se o vama da ste postkoncilski čovjek. Koje su glavne značajke tog postkoncilskog razdoblja?*

Kao što sam već rekao, sve se svodi na jedno: prodor Božjeg Duha u svijest; to ujedno tumači činjenicu da ima mnogo stvari tako različitih da se u prvi mah čine i kontradiktornima: »kako su nedokučivi sudovi i planovi Božji!« Jedini način da se shvati ta prividna konfuzija i taj kaos jest da svijet promatramo Kristovim očima, prosvijetljenim Duhom Svetim. Na taj se način sve shvaća, pa i vidici o kojima vi govorite. Svaki vidik je očitovanje Duha Božjega, mudrosti, svemogućnosti Božje ljubavi. No budući da su to i ljudski vidici, ta očitovanja mogu biti ambivalentna i čine nas nesigurnima. Treba ih stoga dobro ispitati prosuđujući ih.

Jedna od vrlo značajnih crta sadašnjeg svijeta jest produbljenje i obogaćenje u razumijevanju poklada vjere: shvaćanje osobe, zajednice, slobode, autoriteta, čovjekovih prava, pravednosti, jednakosti, Crkve, kolegijaliteta, službe itd. . . sve je to vrlo obogaćeno, ali mi to još nismo »probavili« . . . Mi smo kao tek novo nastali bogataši koji ne znaju što će s neočekivanim bogatstvom što im je palo s neba; troše uludo, tom se srećom razbacuju smiješno poput djece, i bacaju kapital kroz prozor jer nemaju »blage veze« s vrijednošću novca. . . Tako npr. sloboda postaje razuzdanost; ljudska osoba čini se kao da više nema dužnosti, nego samo prava, pravednost zahtjeva traži svoju uspostavu sredstvima koja su posve oprečna Evandelju, kao što je nasilje; zajednica misli da može uništiti pojedinca; »nacionalna sigurnost« kao da daje pravo da se ukinu najelementarniji zakoni ljudske osobe, uživanje života ide dotle da traži pravo na pobačaj i eutanaziju. Jednom riječju: u svim razdobljima povijesti najvažnije je otkriti veliko Božje djelovanje. Vidovi tog djelovanja katkad će se moći otkriti tek u nesigurnosti i dvoznačnosti događaja pomoću i svjetlom Njegova Duha.